

การเปิดเผยในการพิจารณาการศึกษา

นายวพงษ์ มุญสิทธิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๐

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ISBN 974 - 507 - 551 - 2

012368

T10293036

Public Trial in Criminal Case

Mister Navapong Boonsit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดเผยในการพิจารณาาคคีอาญา
โดย นายวพงษ์ มุขสิทธิ์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

.....
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรราชภัฏ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์มรธา วัฒนะชีวะกุล)

.....
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

.....
(อาจารย์ ดร. คณิต ฉ. นคร)

.....
(อาจารย์เรวัต น้าเฉลิม)

.....
(อาจารย์จรูญ ภักดิ์ธนากุล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา
ชื่อนิสิต	นายวพงษ์ บุญสิทธิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ทรงสมบูรณ์
ภาควิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	๒๕๒๘

บทคัดย่อ

หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา เป็นหลักสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลผู้ถูกเป็นจำเลยในคดีอาญาว่าในความผิดที่เขาถูกกล่าวหาว่านั้น เขาจะได้รับการพิจารณาจากศาลด้วยความเที่ยงธรรม ไม่มีการปกปิด โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจเข้ารับฟังการพิจารณาได้ อย่างไรก็ตามการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญานั้น ก็มีผลกระทบถึงสิทธิหรือประโยชน์หลายประการ คือ สิทธิของปัจเจกชน สิทธิของสาธารณชน สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ และความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ฉะนั้นการนำหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญามาใช้ จำต้องคำนึงถึงสิทธิหรือประโยชน์ดังกล่าวมานี้ และจะต้องนำหลักการเปิดเผยนี้มาใช้ในลักษณะของความพอดี โดยเป็นการรักษาไว้ซึ่งหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา และสิทธิหรือประโยชน์ดังกล่าว

วิทยานิพนธ์นี้มุ่งที่จะศึกษาถึงหลักการ แนวความคิดและขอบเขตของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา และศึกษาถึงผลกระทบคือสิทธิหรือประโยชน์ต่าง ๆ ตลอดจนเสนอแนวทางการใช้ดุลพินิจในการกำหนดลักษณะของการพิจารณาคดี เพื่อนำแนวความคิดในทางวิชาการไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติ โดยมีสมมุติฐานที่ว่า การเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ซึ่งกระทำไปเกินขอบเขตของความพอดี จะทำให้เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของจำเลย และกระทบถึงความเป็นอิสระของผู้พิพากษา ซึ่งจะทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่คู่ความได้ การศึกษาถึงเรื่องนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดย

เน้นหนักในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาของไทย และนำเอากฎหมายต่างประเทศ มาเปรียบเทียบเพื่อความเข้าใจ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา และสรุป เพื่อเสนอหลักการ แนวความคิดในการนำหลักการเปิดเผยในการพิจารณาที่ อาชญามาใช้ในทางปฏิบัติต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ๑. หลักการเปิดเผยในการพิจารณาที่อาชญา ในประเทศไทย มีที่มาจากประเทศตะวันตก โดยปรากฏเป็นครั้งแรกในข้อบังคับ สำหรับศาลต่างประเทศ ซึ่งตั้งขึ้นตามสัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างกรุงสยาม กับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๕ และปัจจุบันหลักการเปิดเผย ในการพิจารณาที่อาชญา ได้มีการยอมรับนำมาบังคับใช้กันอย่างกว้างขวาง โดยให้การพิจารณาที่อาชญาในศาลจะต้องกระทำโดยเปิดเผย เพื่อเป็นหลักประกัน ความยุติธรรมแก่จำเลย เป็นการสนองสิทธิในการเสนอและรับรู้ข่าวสารของ ประชาชน และเป็นการป้องกันพยานเท็จ

๒. สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย กับสิทธิ ในการเสนอและรับรู้ข่าวสารของประชาชน เป็นสิทธิที่สนับสนุนหลักการเปิดเผย ในการพิจารณาที่อาชญา ในขณะที่สิทธิในชื่อเสียง เกียรติยศของจำเลย โจทก์ ผู้เสียหาย ประโยชน์ของรัฐในการรักษาความมั่นคงของประเทศ การรักษา ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนการรักษาความสงบ เรียบร้อยและความเที่ยงธรรมในการพิจารณาที่ เป็นปัจจัยที่จะจำกัดหรือยกเว้น หลักการเปิดเผยในการพิจารณาที่อาชญา

๓. หลักการเปิดเผยในการพิจารณาที่อาชญา เป็นหลักทั่วไปซึ่ง จะต้องรักษาไว้ในกรณีการพิจารณาที่ การจะจำกัดขอบเขตหรือยกเว้น หลักการเปิดเผยนี้ จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยศาลเป็นผู้ใช้ ดุลพินิจว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้น เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ นอกจากนี้เป็นหน้าที่ของศาลที่จะรับรอง ค้ำครอง และรักษาไว้ซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ ที่เกี่ยวข้องกัหลักการเปิดเผยในการพิจารณาที่อาชญา ทั้งนี้ศาลจึงมีอำนาจ

ที่จะใช้ดุลพินิจได้โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ใคร่ร้องขอ และการที่จำเลยจะสละสิทธิที่จะ
ได้รับการพิจารณาโดยเปิดเผย หรือยืนยันที่จะคงไว้ซึ่งสิทธินี้, ศาลจึงไม่จำเป็นต้อง
บังคับตามคำร้องขอของจำเลย

๔. ผู้เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญา ไม่ว่าจะประชาชน
ทั่วไปหรือตัวแทนสื่อมวลชน ได้เข้าสู่ห้องพิจารณาคดีโดยอาศัยสิทธิในการเสนอ
และรับรู้อาสาของประชาชน ทั้งนี้จึงต้องรักษาลักษณะและบทบาทของตนไว้
และมีหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนและรักษาไว้ ซึ่งการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้เป็น
ไปโดยความสงบเรียบร้อยและเที่ยงธรรม ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิด
เหตุการณ์ใด ๆ ที่จะกระทบต่อความเป็นอิสระของผู้พิพากษา

๕. ความหมายที่จำกัดที่สุด ของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนรวมถึงตัวแทนของสื่อมวลชน ได้เข้าร่วมรับรู้อาการพิจารณาคดี โดยศาลจะจัดที่นั่งสำหรับบุคคลเหล่านั้นนอกเหนือไปจากที่นั่งของเจ้าหน้าที่ คู่ความและพยานในคดี โดยศาลอาจจะวางเงื่อนไขหรือระเบียบปฏิบัติไว้บางตามแต่จะเห็นสมควร สำหรับจำนวนของบุคคลนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมกับขนาดของห้องพิจารณา แต่ต้องไม่เป็นห้องพิจารณาคดีที่เล็กมากจนประชาชนผู้ไม่มีส่วนได้เสียในคดีไม่อาจเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญาได้

๖. ส่วนในความหมายในลักษณะที่กว้างที่สุดของหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา อาจหมายรวมถึงการถ่ายทอดภาพหรือเสียงของการพิจารณาคดี ไม่ว่าจะกระทำโดยศาลเองหรือโดยสื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตามหลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา ไม่ได้เป็นข้อยกบังคับให้ศาลต้องจัดสถานที่สำหรับประชาชนผู้สนใจในคดี ได้เข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีได้ทุกคน และการที่สื่อมวลชนเข้าร่วมรับรู้ในการพิจารณาคดีอาญานั้น ก็โดยอาศัยสิทธิในการเสนอและรับรู้อาสาของประชาชนเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป ทั้งนี้หลักการทั่วไปในการพิจารณาคดีอาญา คือ การพิจารณาจะต้องกระทำในห้องพิจารณา ที่มีบรรยากาศสงบเรียบร้อย เหมาะแก่การพิจารณา และห้าม

มิให้มีการถ่ายถอดการพิจารณาคดี เพราะการพิจารณาคดีเป็นการค้นหาความจริง มิใช่เป็นการแสดง เว้นแต่ในกรณีศาลเห็นสมควร และได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจ ซึ่งได้กำหนดไว้ตามกฎหมาย ระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้

๗. หลักการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาชญา จะนำมาใช้ในขั้นตอนการพิจารณาเท่านั้น อย่างไรก็ตามในขั้นตอนก่อนฟ้อง บรกกว่าได้มีการเปิดเผยถึงการดำเนินคดีอาชญา ซึ่งหากการกระทำเช่นนี้เป็นไปในลักษณะของการยืนยันความผิดของผู้ถูกกล่าวหาจะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ ควรที่จะได้ศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ต่อไป เพื่อรักษาไว้ซึ่งหลักกฎหมายที่ว่า "ก่อนที่จะมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้"

Thesis Title Public Trial in Criminal Case
Name Mr. Navapong Boonsit
Thesis Advisor Associate Professor Paitoon Kongsomboon
Department Law
Academic Year 1986

ABSTRACT

The principle of public trial in criminal case is one of the very important principles formulated as a security in protecting the right of person who become the accused in criminal case that for the offence charged, will receive fair proceeding from the Court with no concealment by allowing interested public to observe a trial. However, public trial in criminal case has multiple impacts to the right or benefit, namely individual's right, public's right, state's right or benefit and the independence of the judge. Therefore, the application of public trial principle in criminal case, consideration must be given to the said right or benefit and such principle of public trial shall be applied in a considerable manner so the balance of the principle of public trial in criminal case and the said right or benefit must be maintained.

This thesis is aimed to study the principle, concept and limit of the principle of public trial in criminal case and also to study different impacts to the right or benefit, as well as to propose guidelines

in applying discretion in determining the characteristics of trial in order that the technical concepts shall be applied into practice, base on the assumption that public trial in criminal case engaged over the appropriate extent will cause the transgression on individual's right of the accused and shall affect the independence of the judge which may cause injustice to the parties. the methodology applied for the study of the subject is documental research stressing mainly on the Thai Law covering a trial in criminal case and then comparison will be made to international law for better understanding, analyze the data obtained from the study, and conclude to propose the principle and concept for further application of the principle of public trial in criminal case into practice.

In conducting the study, it was discovered that :

1. The principle of public trial in criminal case in Thailand derived from the western nations where it was initially appeared in the regulations for overseas courts which were established per the royal friendly relations agreement between Siam and France dated March 23, Ratanakosin Era 125. At the present time the principle of public trial in criminal case is widely acknowledged and enforced by requiring that a trial of criminal case in the court must be executed in a open manner to secure justice for the accused and to respond to the right in presenting and receiving of informations of the population and to prevent false witness.

2. The right of the accused to receive public trial and the right to present and receive informations of the population, and the right which support the principle of public trial in criminal case. In the meantime ; the right in the reputation and honor of the damaged, accused, prosecutor, the benefit of the state in keeping security of the nation, the maintaining of public order and good moral, together with the keeping of peace and justice in trial, are the factors which will limit or exempt the principle of public trial in criminal case.

3. The principle of public trial in criminal case is the general principle which must be maintained in proceeding a trial. In limiting or exempting such principle of public trial, the provision of law must be followed where the Court will consider whether or not the existing facts are compliance with the conditions of law. Furthermore, it is the authority of the Court to certify, protect and reserve the right or benefit relating to the public trial in criminal case. Hence the Court shall have the power to use the discretion without any request from the claimant and relating to the renunciation of right to accept public trial or confirmation to sustain such right, it is not necessary for the Court to force in accordance with the claim of the accused.

4. The observers in criminal case, no matter to be the general public or representatives of mass media who enter the court room by the right to present and receive information of the population, must maintain their status and roles and have the duty to support and maintain the process of trial in a peaceful and justifiable manner and will not perform any acts whatsoever that will cause any incidents which have direct impacts to the independence of the judge.

5. The strictest meaning of the principle of public trial in criminal case is the giving of opportunity for the public as well as representatives of mass media to observe a trial where the Court will arrange seats for these individuals in addition to theseats of officers, parties and witnesses of the case. The Court will place the appropriate conditions and practical procedures to be followed. The number of the observers will depend on the size of the court room, but the room must not be too small until the general public who have no direct effects to the case cannot attend to observe a trial of criminal case.

6. The most common meaning of the principle of public trial in criminal case may mean to include the relaying and broadcasting of a trial either by the Court itself or by the mass media. However, the principle of public trial in criminal case is not the requirement for the Court to provide space for all interesting public to observe a trial. With respect to the observation by the mass media of a trial, it is proceeded by the right to present and receive informations of the population such as general public. Therefore, the general principle in criminal case shall be such that a trial must be conducted in the court room with peaceful atmosphere suitable for trial and it is forbidden to relay a trial because a trial concerns the facts finding and not the show except where the Court will see fit and permission is granted by the authorized person whose authority is specified in the enacted law, rule or regulation.

7. The principle of public trial in criminal case shall be applied only in the steps of trial. However, in the steps of pre - trial, if it is apparent that the criminal prosecution is revealed and such act is made in the manner to confirm the offence of the accused party, will it be considered probable. This matter require further research to maintain the principle that "before the final judgement that any individual has committed the offence, such individual shall not be treated as the person who committed the offence".

กิตติกรรมประกาศ

การที่ได้เข้าศึกษาในภาควิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ทำให้ผู้เขียนได้พบว่าตนเองนั้นยังมีความรู้ในวิชากฎหมายในฐานะที่เป็นศาสตร์อยู่น้อยมาก ระยะเวลาที่ได้ศึกษานั้นทำให้ผู้เขียนได้พบกับสิ่งที่แปลก ใหม่ สำหรับผู้เขียน ได้ตระหนักถึงความสำคัญ อีกชั้น ในความเป็นศาสตร์ของวิชากฎหมาย และรู้ถึงคุณค่าของกฎหมายที่มีต่อสังคมของมนุษย์

ในการเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ไพฑูริย์ คงสมบูรณ์ ซึ่งได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ ทั้งได้แนะนำ แก้ไขอย่างใกล้ชิดตลอดมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์นี้เสร็จสมบูรณ์

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุรธา วัฒนะชีวะกุล อาจารย์ ดร. คณิต ณ นคร อาจารย์เรวัต นำเฉลิม และอาจารย์จรูญ ภักดีชานกุล ซึ่งได้สละเวลามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และยังได้ให้คำแนะนำ ความรู้แก่ผู้เขียน นับตั้งแต่ในเวลาเริ่มต้นการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ความดีของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขอบใจให้แก่นางวันนี บุญสิทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เสงี่ยม สวัสดิสิลาร ผู้เป็นมารดาและญาติผู้ใหญ่ที่เคารพของผู้เขียน ซึ่งให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียนมาตลอด นางสาวอังคณา บุญสิทธิ์ นางสาวรุ่งทิวา บุญสิทธิ์ พี่และน้องของผู้เขียน ซึ่งให้ความร่วมมือในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

.....

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	จ

บทที่

๑. บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา...	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย...	๑๑
๑.๓ วิธีการวิจัย	๑๒
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๒
๒. หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา	๑๔
๒.๑ ลักษณะของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา...	๒๔
๒.๒ หลักการของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในประเทศไทย	๒๖
๒.๓ หลักการเปิดเผยในการพิจารณาความอาญา.....	๓๔
๒.๔ วัตถุประสงค์ของหลักการเปิดเผยใน การพิจารณาความอาญา	๔๑
๒.๔.๑ หลักประกันความยุติธรรมของ จำเลย	๔๓
๒.๔.๒ สิทธิในการเสนอและรับรู้ข้อกล่าวหา ของประชาชน	๔๔
๒.๔.๓ ป้องกันพยานเท็จ	๔๕

๒.๕	ขอบเขตของการพิจารณาคดีอาญา	๘๕
๒.๕.๑	การเริ่มการพิจารณาคดี	๘๖
๒.๕.๒	การสิ้นสุดการพิจารณาคดี	๘๘
๓.	ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเผยในการพิจารณา	
	คดีอาญา	๘๑
๓.๑	สิทธิของปัจเจกชน	๘๘
๓.๑.๑	สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศของ	
	จำเลย	๖๑
๓.๑.๒	สิทธิในชื่อเสียงเกียรติยศของ	
	โจทก์หรือผู้เสียหาย	๖๓
๓.๑.๓	สิทธิของจำเลยที่จะได้รับการ	
	พิจารณาโดยเปิดเผย	๖๔
๓.๒	สิทธิของสาธารณชน	๖๖
๓.๒.๑	สิทธิในการเสนอและรับรู้อาการ	
	ของประชาชน	๖๖
๓.๓	สิทธิหรือประโยชน์ของรัฐ	๗๕
๓.๓.๑	ความลับอันเกี่ยวกับความมั่นคง	
	ของประเทศ	๗๖
๓.๓.๒	ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรม	
	อันดีของประชาชน	๗๘
๓.๔	ความเป็นอิสระของผู้พิพากษา	๘๓
๓.๔.๑	ความเป็นอิสระในทางเนื้อหา ...	๘๖
๓.๔.๒	ความเป็นอิสระในทางส่วนตัว ...	๘๘

๔.	ขอบเขตของการเปิดเผยในการพิจารณาคดีอาญา	๑๐๒
๔.๑	ขอบเขตอันเกี่ยวกับสิทธิปัจเจกชน	๑๐๗
๔.๒	ขอบเขตอันเกี่ยวกับความสัมพันธ์เกี่ยวกับ ความมั่นคงของประเทศ	๑๐๘
๔.๓	ขอบเขตอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน	๑๑๐
๔.๔	ขอบเขตอันเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย และความเที่ยงธรรมในการพิจารณาคดี	๑๑๐
๔.๕	การถ่ายทอดการพิจารณาคดี	๑๑๕
๔.๖	การพิจารณาด้วย	๑๓๑
	๔.๖.๑ ลักษณะของการพิจารณาด้วย	๑๓๒
	๔.๖.๒ เงื่อนไขของการพิจารณาด้วย	๑๓๕
๕.	บทสรุปและขอเสนอแนะ	๑๓๘
	บรรณานุกรม	๑๕๑
	ประวัติผู้เขียน	๑๕๓